

Folkomröstning om införande av euron (prop. 2002/03:46)

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition om folkomröstning om införande av euron och de motioner som väckts med anledning av propositionen.

Propositionen grundar sig på resultatet av de överläggningar där företrädare för riksdagspartierna har enats om att en rådgivande folkomröstning om införande av euron i Sverige ska äga rum den 14 september 2003.

Svarsalternativen vid omröstningen föreslås vara ja eller nej till frågan om Sverige ska införa euron som valuta. Rösträtten föreslås omfatta alla som har rösträtt vid riksdags- och kommunalvalen.

I propositionen läggs också fram förslag rörande de kostnader som föränlägs av folkomröstningen. Kostnaderna för att genomföra själva folkomröstningen bedöms uppgå till 200 miljoner kronor. För informations- och kampanjkostnader föreslås att totalt 140 miljoner kronor anvisas. Genom neddragning på annat område är summan av totalt anvisade medel över statsbudgeten oförändrad.

Finansutskottet erinrar om att regeringens förslag bygger på resultatet av överläggningar mellan riksdagspartierna den 28 november 2002 och den 17 december 2002. Överenskommelsen innebär ett givande och tagande för alla parter.

Propositionen tillstyrks med en lagteknisk justering gällande lagen om brevröstning i vissa fall. Motionerna avstyrks.

Till betänkandet har en reservation (v, mp) och fyra särskilda yttranden (v, c, mp) fogats.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Folkomröstning om införande av euron.....	6
Lag om brevröstning i vissa fall	9
Ändrade utgiftsramar för 2003	10
Ändrade och nya anslag för 2003	11
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	11
46:6 Folkomröstning om införande av euron.....	11
90:3 Riksdagens förvaltningskostnader	11
90:8 Kampanjkostnader m.m. för folkomröstning om införande av euron	12
Utgiftsområde 15 Studiestöd	14
25:3 Studiemedelsröntor m.m.	14
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	14
25:4 Folkbildningsinsatser för folkomröstning om införande av euron	14
Motion om kommunernas kostnader för folkomröstningen.....	14
Reservation.....	16
Lag om folkomröstning om införande av euron, punkt 1 – (v och mp)	16
Särskilda yttranden.....	18
1. Lag om folkomröstning om införande av euron, punkt 1 – (c).....	18
2. Lag om folkomröstning om införande av euron, punkt 1, såvitt avser tidpunkt för folkomröstningen – (mp).....	18
3. Ändrade och nya anslag för budgetåret 2003, såvitt avser kampanjmedel, punkt 4 – (mp).....	19
4. Kommunernas kostnader för folkomröstningen, punkt 5 – (v och c)	19
Bilaga 1. Förteckning över behandlade förslag	20
Propositionen.....	20
Följdmotioner	21
Bilaga 2. Regeringens lagförslag.....	22
Förslag till lag om folkomröstning om införande av euron	22
Bilaga 3. Utskottets lagförslag.....	24
Förslag till lag om brevröstning i vissa fall	24
Bilaga 4. Konstitutionsutskottets yttrande.....	28

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lag om folkomröstning om införande av euron

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron med den ändringen att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna utgår. Därmed bifaller riksdagen delvis regeringens förslag proposition 2002/03:46 punkt 1 i denna del och avslår motionerna 2002/03:Fi6 samt 2002/03:Fi7 yrkandena 1 och 2.

Reservation (v, mp)

2. Lag om brevröstning i vissa fall

Riksdagen antar utskottets i bilaga 3 intagna förslag till lag om brevröstning i vissa fall. Därmed bifaller riksdagen delvis regeringens förslag proposition 2002/03:46 punkt 1 i denna del.

3. Ändrade ramar för budgetåret 2003

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden för 2003 i enlighet med efterföljande specifikation till denna punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:46 punkt 2.

4. Ändrade och nya anslag för budgetåret 2003

Riksdagen anvisar ändrade och nya anslag för budgetåret 2003 i enlighet med efterföljande specifikation till denna punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:46 punkterna 3–5. Motion 2002/03:Fi7 yrkande 3 avslås.

5. Kommunernas kostnader för folkomröstningen

Riksdagen avslår motion 2002/03:Fi5.

Stockholm den 4 mars 2003

På finansutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m), Tommy Waidelich (s), Christer Nylander (fp), Lena Ek (c), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Agneta Gille (s), Siv Holma (v) och Mikael Johansson (mp).

Specifikation av ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade och nya anslag för budgetåret 2003 (punkterna 3 och 4 i utskottets förslag till riksdagsbeslut)

Utskottets förslag till ramar och anslag överensstämmer med propositionens förslag.

Tusental kronor

	Utgiftsområde	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av ram	Ny ramnivå
1	Rikets styrelse	7 349 618	325 000	7 674 618
15	Studiestöd	21 599 680	-340 000	21 259 680
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 357 903	15 000	8 372 903

Tusental kronor

	Anslag	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av anslag	Ny anslagsnivå
46:6	Folkomröstning om införande av euron, obetecknat anslag		200 000	200 000
90:3	Riksdagens förvaltningskostnader, ramanslag	509 398	5 000	514 398
90:8	Kampanjkostnader m.m. för folkomröstning om införande av euron, obetecknat anslag	0	120 000	120 000

Tusental kronor

	Anslag	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av anslag	Ny anslagsnivå
25:3	Studiemedelsröntor m.m., ramanslag	5 585 224	-340 000	5 245 224

Tusental kronor

	Anslag	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av anslag	Ny anslagsnivå
25:4	Folkbildningsinsatser för folkomröstning om införande av euron, obetecknat anslag	0	15 000	15 000

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition om folkomröstning om införande av euron (prop. 2002/03:46) samt de tre motioner som väckts med anledning av propositionen.

Finansutskottet har berett konstitutionsutskottet, kulturutskottet samt utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig. Konstitutionsutskottet har avgivit yttrande. Yttrandet återfinns i *bilaga 4*. Kulturutskottet och utbildningsutskottet har avstått från att yttra sig.

Svenska Kommunförbundet har inkommit med en skrivelse till utskottet om kommunernas kostnader för folkomröstning om euron.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2* i betänkandet. Ett av utskottet upprättat förslag till lag om brevröstning i vissa fall återfinns i *bilaga 3*.

Bakgrund

Företrädare för riksdagspartierna har vid överläggningar den 28 november och den 17 december 2002 enats om att en rådgivande folkomröstning om införande av euron i Sverige ska äga rum den 14 september 2003.

För att en rådgivande folkomröstning ska kunna genomföras krävs enligt 8 kap. 4 § regeringsformen att riksdagen fattar beslut därom i form av lag. På grundval av resultatet av partiöverläggningarna lägger regeringen i den aktuella propositionen fram förslag till behövlig lagstiftning samt förslag om vissa anslagsfrågor.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i propositionen en lag om folkomröstning om införande av euron. Svarsalternativen vid omröstningen föreslås vara ja eller nej till frågan om Sverige ska införa euron som valuta. Alla som har rösträtt vid riksdags- och kommunalvalen ska kunna delta i folkomröstningen.

Lagförslaget behandlar i övrigt den fråga som folkomröstningen gäller och vissa valtekniska frågor i samband med omröstningen.

I propositionen läggs också fram förslag rörande de kostnader som föranleds av folkomröstningen.

Utskottets överväganden

Folkomröstning om införande av euron

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker, med en lagteknisk justering, regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron. Motioner om annat datum för folkomröstningen och om folkomröstningsfrågans formulering avstyrks.

Jämför reservation (v, mp).

Propositionen

Enligt regeringsformen ska beslut om att anordna en rådgivande folkomröstning fattas av riksdagen genom lag. I propositionen föreslår regeringen en ny lag om folkomröstning om införande av euron, som komplement till folkomröstningslagen (1979:369). Lagförslaget bygger på resultatet av överläggningarna mellan riksdagspartierna, och enligt lagen ska bl.a. följande gälla:

- Folkomröstning ska äga rum den 14 september 2003.
- Folkomröstningen ska gälla frågan ”Anser du att Sverige skall införa euron som valuta?” Regeringen motiverar formuleringen av frågan med att riksdagen i anslutning till inledningen av EMU:s tredje etapp beslutade att Sverige inte skulle införa euron då den tredje etappen inleddes. Frågeställningen nu gäller om den ståndpunkten förändrats.
- Svarsalternativen ska vara ja eller nej. Det ska också vara möjligt att rösta blankt.
- Röstsedlarna ska utformas med rubriken ”Folkomröstning”, den ovan redovisade frågan samt något av svarsalternativen ja eller nej. På de blanka röstsedlarna ska förutom rubriken endast finnas orden ”Blank röstsedel”.
- Alla som har rösträtt vid riksdags- och kommunalvalen ska kunna delta i folkomröstningen. Detta är en utvidgning av folkomröstningslagen som anger att endast svenska medborgare som har rösträtt i riksdagsvalet har rösträtt vid folkomröstning.
- Riksdagspartierna och de kampanjorganisationer som verkar för något av svarsalternativen i folkomröstningen (och som erhåller statsbidrag) får hos valmyndigheten beställa önskat antal röstsedlar, dock högst två gånger antalet röstberättigade. Staten svarar för kostnaden och på begäran erhåller också varje parti och organisation kostnadsfritt röstkuvert, ytterkuvert för budröst och kuvert för poströstning. Den centrala valmyndigheten bestämmer slutdatum för beställning av röstsedlar.

- En övergångsregel införs med innebörden att lagen om brevröstning i vissa fall, som upphörde att gälla vid utgången av 2002, ändå ska tillämpas vid folkomröstningen.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2003. Vidare framhåller regeringen i propositionen att den förutsätter att kommunerna medverkar till att röstning vid särskilda röstmottagningsställen, s.k. institutionsröstning, kan ske i lika stor omfattning som vid 2002 års val.

Motionerna

I motion *Fi7* av *Ulf Holm m.fl. (mp)* anser motionärerna att folkomröstningen bör hållas först i samband med riksdagsvalet 2006. För att de fulla konsekvenserna och effekterna av EMU ska bli tydliga krävs att unionen varit i kraft under en hel konjunkturcykel. Unionen har dock inte funnits så länge, varför folkomröstningen bör vänta. Motionärerna anser en lämplig tidpunkt för en folkomröstning hade varit i samband med nästa riksdagsval. Lagen om folkomröstning om införande av euron bör därför ändras så att datumet för folkomröstningen sätts till den tredje söndagen i september 2006 (yrkande 1). Motionärerna anser vidare att den föreslagna frågeställningen på röstsedeln är både vilseledande och felaktig. Den lämnar dessutom fältet öppet för en lång rad olika tolkningar. EMU handlar, enligt motionärerna, om betydligt mer än att byta ut sedlar och mynt. Det handlar om vem som ska bestämma över Sveriges ränte- och valutapolitik. Det måste också framgå av röstsedeln. Därför bör texten på röstsedeln ändras till följande fråga: "Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU och ersätta kronan med euro som valuta?" Enligt motionärerna innebär den i propositionen föreslagna formuleringen att ja-partierna kör över nej-partierna. På ja-sidan finns en utbredd rädsla för att säga vad omröstningen egentligen handlar om (yrkande 2).

I motion *Fi6* av *Mats Einarsson m.fl. (v)* anför motionärerna att de ställer sig bakom propositionens förslag om folkomröstning, datum för omröstning, rösträtt osv. men att frågeställningen i folkomröstningen bör ändras till frågan: "Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU?" Motionärerna anser att propositionens förslag till frågeställning förminskar beslutets innebörd och konsekvenser, vilket gynnar ja-sidan. Folkomröstningen handlar, enligt motionärerna, om mycket mer än namnet på valutan. Ett deltagande i EMU innebär t.ex. att Sverige underordnar sig en penningpolitisk, och indirekt en finanspolitisk, regim som står fri från demokratisk och politisk påverkan. Sveriges riksbank läggs ned och Sverige underordnas Europeiska centralbanken i Frankfurt.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet konstaterar i sitt yttrande (KU2y) att partiöverläggningarna inför folkomröstningen om införande av euron bl.a. resulterade i att alla som har rösträtt i riksdags- eller kommunalvalen ska kunna delta i folkomröstningen. Utskottet konstaterar vidare att det i grundlag inte finns regler

om rösträtt i rådgivande folkomröstningar. Det finns således inte något konstitutionellt eller formellt hinder mot att utsträcka rösträtten vid en viss rådgivande folkomröstning också till den som inte är svensk medborgare men som har rösträtt vid kommunala val. Utskottet vill inte frångå den mellan riksdagspartierna träffade överenskommelsen om vilka som ska ha rösträtt vid folkomröstningen. Utskottet tillstyrker därför 3 § i den föreslagna lagen om folkomröstning om införande av euron.

Regeringen föreslår i övergångsbestämmelse 2 till den föreslagna lagen om folkomröstning om införande av euron följande: "Lagen (1997:159) om brev-röstning i vissa fall upphörde att gälla vid utgången av år 2002. Lagen skall i den lydelse den då hade trots detta tillämpas vid folkomröstningen".

Konstitutionsutskottet anser i sitt yttrande att punkten 2 i övergångsbestämmelserna bör utgå. Konstitutionsutskottet föreslår i stället att riksdagen antar utskottets i yttrandets bilaga 1 intagna förslag till lag om brev-röstning i vissa fall. Bestämmelserna i utskottets förslag till lag om brev-röstning i vissa fall är likalydande med dem i lagen som upphörde att gälla vid utgången av år 2002.

Konstitutionsutskottet tillstyrker regeringens förslag i övrigt samt avstyrker motionerna Fi6 (v) och Fi7 (mp) yrkande 2.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet vill inledningsvis erinra om att regeringens förslag bygger på resultatet av överläggningar mellan riksdagspartierna den 28 november 2002 och den 17 december 2002. Överenskommelsen innebär ett givande och tagande för alla parter. Parterna fick ge avkall på vissa av sina egna önskemål i syfte att uppnå ett resultat som en bred majoritet kunde ställa sig bakom.

I motionerna Fi6 (v) och Fi7 (mp) föreslår motionärerna att frågeställningen på röstsedeln bör innehålla formuleringen om Sverige ska gå med i valutaunionen EMU. Utskottet vill dock erinra om att Sverige redan deltar i den ekonomiska och monetära unionen, EMU. Enligt EG-fördragets terminologi är Sveriges relation till EMU i dag att Sverige är en medlemsstat med undantag (artikel 122.1 EG-fördraget).

Detta innebär enligt utskottets mening att det inte är lämpligt att formulera frågan som om den avsåg Sveriges deltagande i EMU. Utskottet delar därför uppfattningen i propositionen att den lämpliga formuleringen är: "Anser du att Sverige skall införa euron som valuta?" Utskottet vill vidare erinra om att i slutet av 1997, när riksdagen behandlade propositionen om Sverige och den ekonomiska och monetära unionen, uttrycktes riksdagens beslut just med orden "... godkänner vad i propositionen anförs om att Sverige inte bör införa Europeiska unionens gemensamma valuta euron då den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen (EMU) inleds" (prop. 1997/98:25, bet. 1997/98:FiU9).

I motion Fi7 (mp) anser motionärerna också att folkomröstningen bör hållas först i samband med riksdagsvalet 2006. Utskottet ställer sig dock bakom

överenskommelsen mellan riksdagspartierna om att folkomröstningen ska äga rum den 14 september 2003.

Konstitutionsutskottet anser i sitt yttrande att punkten 2 i övergångsbestämmelserna i regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron bör utgå. Övergångsbestämmelsen handlar om att lagen (1997:159) om brevmröstning i vissa fall ska tillämpas vid folkomröstningen, trots att lagen upphörde att gälla vid utgången av 2002. Konstitutionsutskottet föreslår i stället att riksdagen antar en ny lag om brevmröstning i vissa fall. Den nya lagen ska vara likalydande med den som upphörde att gälla vid utgången av 2002. Finansutskottet har ingen anledning att göra någon annan bedömning än konstitutionsutskottet.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron med undantag för att punkten 2 i lagens övergångsbestämmelser bör utgå. Motionerna Fi6 (v) och Fi7 (mp) yrkandena 1 och 2 avstyrks.

Lag om brevmröstning i vissa fall

Utskottets förslag i korthet

Finansutskottet föreslår, i enlighet med konstitutionsutskottets yttrande, att riksdagen antar utskottets förslag till lag om brevmröstning i vissa fall.

Propositionen

I punkt 2 i övergångsbestämmelserna i förslaget till lag om folkomröstning om införande av euron föreslår regeringen följande: ”Lagen (1997:159) om brevmröstning i vissa fall upphörde att gälla vid utgången av år 2002. Lagen i den lydelse den då hade skall trots detta tillämpas vid folkomröstningen.”

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet anser i sitt yttrande (KU2y) att punkten 2 i övergångsbestämmelserna bör utgå. Konstitutionsutskottet föreslår i stället att riksdagen antar utskottets i yttrandets bilaga 1 intagna förslag till lag om brevmröstning i vissa fall. Lagen bör träda i kraft vid samma tidpunkt som den föreslagna lagen om folkomröstning om införande av euron samt gälla till utgången av 2003. Bestämmelserna i utskottets förslag till lag om brevmröstning i vissa fall är likalydande med dem i lagen som upphörde att gälla vid utgången av år 2002.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har ingen anledning att göra någon annan bedömning än konstitutionsutskottet. Således föreslår finansutskottet att riksdagen antar det i betänkandets bilaga 3 framlagda förslaget till lag om brevmröstning i vissa fall.

Lagförslaget är likalydande med den tidigare lagen med undantag för vissa redaktionella ändringar.

Ändrade utgiftsramar för 2003

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden.

Inledning

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget ändra anslag och anvisa nya anslag.

Enligt 5 kap. 12 § riksdagsordningen får inte beslut om anslag för löpande budgetår som innebär att en utgiftsram påverkas fattas före beslut om godkännande av ändrad utgiftsram. Finansutskottet behandlar således inledningsvis frågan om ändrade ramar för utgiftsområden. Anslagen inom respektive utgiftsområde behandlas därefter. Finansutskottet föreslår att riksdagen fattar beslut om förändringar av ramar respektive anslag i var sin beslutspunkt.

Regeringens förslag till förändringar av gällande statsbudget med anledning av folkomröstningen om införande av euron redovisas i det följande.

Regeringens förslag innebär att summan av totalt anvisade medel för 2003 är oförändrad.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden för 2003 enligt följande.

Tusental kronor

	Utgiftsområde	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av ram	Ny ramnivå
1	Rikets styrelse	7 349 618	325 000	7 674 618
15	Studiestöd	21 599 680	-340 000	21 259 680
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 357 903	15 000	8 372 903

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till ändrade ramar (punkt 2).

Ändrade och nya anslag för 2003

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till nya och ändrade anslag med anledning av folkomröstningen om införande av euron.
En motion om kampanjmedlens fördelning avstyrks.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

46:6 Folkomröstning om införande av euron

Propositionen

Regeringen bedömer att kostnaderna för att genomföra själva folkomröstningen uppgår till 200 miljoner kronor. Dessa kostnader bör föras upp under ett nytt anslag, benämnt 46:6 *Folkomröstning om införande av euron*.

Regeringen anför att de kostnader i anledning av folkomröstningen som uppkommer för kommunerna ska dessa i vanlig ordning själva stå för.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU2y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, regeringens förslag (punkt 3 i denna del).

90:3 Riksdagens förvaltningskostnader

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att det inom riksdagen bedrivs en omfattande informationsverksamhet om EU. Detta sker bl.a. med stöd av en särskild webbplats på Internet (www.riksdagen.se/eu). Det behov av förstärkta statliga informationsinsatser som folkomröstningen medför bör täckas inom ramen för den verksamheten.

Regeringen framhåller att det ställs särskilda krav på neutralitet i den information som det här handlar om. Informationen får inte förmedla budskap från ja- eller nej-sidan utan ska på ett opartiskt sätt lämna upplysningar om EMU, euron och andra aspekter av verksamheten inom EU. EU-upplysningen vid Sveriges riksdag har goda förutsättningar att leva upp till de höga krav på integritet som kan ställas i detta sammanhang.

Vid partiöverläggningarna har det ekonomiska utrymmet för utökad statlig information om EU fastställts till 5 miljoner kronor. Regeringen föreslår därför att anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* för 2003 ökas med 5 miljoner kronor.

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU2y) regeringens förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med konstitutionsutskottet, regeringens förslag (punkt 3 i denna del).

90:8 Kampanjkostnader m.m. för folkomröstning om införande av euron*Propositionen*

Enligt vad som beslutades vid partiöverläggningarna ska 120 miljoner kronor av statliga medel anslås för kampanjverksamheten inför folkomröstningen. Detta belopp bör anvisas över ett nytt obetecknat anslag på statsbudgeten, benämnt 90:8 *Kampanjkostnader m.m. för folkomröstning om införande av euron*.

Av beloppet ska riksdagspartierna erhålla sammanlagt 30 miljoner kronor. Beloppet ska fördelas på så sätt att varje parti först erhåller 1 miljon kronor. Återstoden ska proportioneras mellan partierna i relation till deras storlek. Detta innebär att partierna ska erhålla de belopp som framgår av följande uppställning.

- (s) 10 499 000 kr
- (m) 4 611 000 kr
- (fp) 4 151 000 kr
- (kd) 3 185 000 kr
- (v) 2 978 000 kr
- (c) 2 449 000 kr
- (mp) 2 127 000 kr

Bidragen avses efter ansökan betalas ut av Regeringskansliet till respektive parti.

Återstående 90 miljoner kronor bör ställas till ja- respektive nej-sidans förfogande och på vardera sidan – på samma sätt som skedde vid 1994 års folkomröstning om EU-medlemskap – fördelas av ett särskilt organ med ställning som juridisk person, som bildas av företrädare för kampanjorganisationerna.

Enligt vad som beslutades vid partiöverläggningarna bör det förhållandet att bidraget till riksdagspartierna till övervägande delen går till partier på ja-sidan beaktas vid fördelningen till kampanjorganisationerna. Organisationerna på nej-sidan bör därför få 48 miljoner kronor medan organisationerna på ja-sidan bör få 42 miljoner kronor.

Eftersom riksdagspartierna erhåller särskilda bidrag, bör ingen del av de medel som ställs till kampanjorganisationernas förfogande tilldelas något av dessa partier. Detta hindrar givetvis inte att företrädare för olika partier verkar

inom de organisationer som får del av kampanjmedlen. I själva verket är det naturligt att så sker.

Bidragen till kampanjorganisationerna avses efter ansökan betalas ut av Regeringskansliet till de båda nämnda särskilda organen, sedan dessa har bildats.

Motion om fördelning av kampanjmedel

I motion Fi7 av Ulf Holm m.fl. (mp) anfördes att statens resurser måste fördelas lika mellan de båda sidorna. Det gäller både det som går till partierna och det som går till kampanjorganisationerna. Motionärerna anser att kampanjmedlen ska fördelas lika mellan de båda sidorna oavsett storlek, och är inte nöjda med resultatet. Resultatet är att ja-sidan får 64,5 miljoner kronor medan nej-sidan sammantaget får 55,5 miljoner. Fördelningen innebär att ja-partierna – (s), (m), (fp) samt (kd) – får dela på ca 22,5 miljoner och nej-partierna – (mp), (v) samt (c) – får dela på 7,5 miljoner. Motionärerna tycker i första hand att parti-stödet borde delas lika mellan ja- och nej-partierna och i andra hand att grundstödet borde vara högre (yrkande 3).

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet tillstyrker i sitt yttrande (KU2y) regeringens förslag.

Tidigare behandling av frågan om fördelning av kampanjmedel

Inför folkomröstningen om EU-medlemskap samt inför valet till Europaparlamentet 1995 behandlade riksdagen frågan om kampanjmedels fördelning mellan partierna. Inför folkomröstningen 1994 anförde regeringen att fördelningen mellan partierna bör ske med utgångspunkt i den procentuella röstfördelningen mellan partierna i riksdagsvalet 1991. Med hänsyn till att samtliga partier ska nå samma antal väljare bör fördelningen justeras något, framhöll regeringen, så att de större partierna får något mindre utdelning och de små partierna något större (prop. 1993/94:245, s. 11). Inför valet till Europaparlamentet 1995 anförde konstitutionsutskottet att fördelningen av medel mellan partierna borde vara i huvudsak proportionell med utgångspunkt i den procentuella röstfördelningen vid riksdagsvalet 1994 (bet. 1994/95:KU50, s. 4).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet finner ingen anledning att avvika från resultatet av partiöverläggningarna. Utskottet finner den föreslagna fördelningen väl avvägd och avstyrker därmed motion Fi7 (mp) yrkande 3. Propositionens förslag till anslag tillstyrks (punkt 3 i denna del).

Utgiftsområde 15 Studiestöd**25:3 Studiemedelsräntor m.m.***Propositionen*

De sammanlagda utgifterna för folkomröstning om införande av euron uppgår enligt föreslagna anslagsökningar till 340 miljoner kronor. För att finansiera dessa utgifter föreslår regeringen att det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda ramanslaget 25:3 *Studiemedelsräntor m.m.* minskas med motsvarande belopp. I statsbudgeten för innevarande år har 5 585 224 000 kr avsatts på detta anslag.

Åtgärden beräknas inte medföra några konsekvenser för verksamheten.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 4).

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid**25:4 Folkbildningsinsatser för folkomröstning om införande av euron***Propositionen*

Vid partiöverläggningarna beslutades att 15 miljoner kronor ska avsättas för folkbildningsinsatser inför folkomröstningen. Regeringen föreslår att dessa kostnader förs upp under ett nytt obetecknat anslag, benämnt 25:4 *Folkbildningsinsatser för folkomröstning om införande av euron*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 5).

Motion om kommunernas kostnader för folkomröstningen**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet avstyrker en motion om kommunernas kostnader för folkomröstningen.

I *motion Fi5* av *Siv Holma (v)* erinras om att i mars 1996 gjordes en överenskommelse mellan Finansdepartementet och Kommun- och Landstingsförbunden där finansieringsprincipen formulerades klart och tydligt. Staten skulle i fortsättningen ekonomiskt reglera nya och ändrade regler som påverkar det kommunala skatteunderlaget och det kommunala utgiftstrycket. Uppgårelsen bör enligt motionären beaktas i den process som föregår den nu aktuella folkomröstningen. Innebär denna folkomröstning ett ökat kommunalt utgiftstryck är det enligt motionären statens ansvar att reglera det ekonomiskt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet vill inledningsvis erinra om att regeringen i propositionen anför att de kostnader i anledning av folkomröstningen som uppkommer för kommunerna ska dessa i vanlig ordning själva stå för. Också i propositionen om folkomröstning om EU-medlemskap framhölls att de kostnader i anledning av folkomröstningen som uppkommer för kommunerna ska dessa i vanlig ordning själva stå för (prop. 1993/94:245, s. 10).

Beträffande finansieringsprincipen anförde utskottet följande hösten 2002 i samband med behandlingen av utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (bet. 2002/03:FiU3, s. 19–20):

Frågan om att precisera finansieringsprincipens innehåll togs upp av finansutskottet redan hösten 1993 (bet. 1993/94:FiU2) då utskottet ansåg att tolkningen och tillämpningen av principen borde klargöras. I kompletteringspropositionen 1994 (prop. 1993/94:150, bilaga 7, s. 33 och 34) gjorde regeringen ett antal förtydliganden om principens tillämpning. Där framgår t.ex. att principen enbart omfattar statligt beslutade åtgärder som tar direkt sikte på kommunala verksamheter, att reglering enbart ska göras för direkta ekonomiska effekter och att alla propositioner som påverkar kommunsektorns verksamhet och ekonomi ska innehålla en bedömning av de kommunalekonomiska konsekvenserna och huruvida finansieringsprincipen är tillämplig. Finansieringsprincipen omfattar inte statliga åtgärder som inte tar direkt sikte på, men ändå får indirekta ekonomiska effekter för kommunsektorn. Sådana effekter ska däremot beaktas när en bedömning görs av statsbidragens storlek.

I 2001 års ekonomiska vårproposition anförde regeringen att den tillsammans med Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att diskutera processfrågor avseende tillämpningen av finansieringsprincipen. Regeringen avser att återkomma om resultatet av detta arbete.

Arbetsgruppen har inte avslutat sitt arbete och regeringen har inte återkommit till riksdagen om resultatet.

Utskottet finner inget skäl till att frånga principen om att de kostnader i anledning av folkomröstningen som uppkommer för kommunerna ska dessa själva stå för. Motion Fi5 (v) avstyrks således.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Lag om folkomröstning om införande av euron, punkt 1 – (v och mp)

av Siv Holma (v) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron med de ändringarna dels att frågan i 1 § ändras till: ”Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU och ersätta kronan med euro som valuta?”, dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna utgår. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Fi6, 2002/03:Fi7 yrkande 2 och proposition 2002/03:46 punkt 1 i denna del samt avslår motion 2002/03:Fi7 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt vår mening handlar ett deltagande i EMU om betydligt mer än att byta ut sedlar och mynt. Det handlar bl.a. om att Sverige underordnar sig en penning- och valutapolitisk regim som står fri från demokratiska beslut och politisk påverkan. Beslutanderätten över penningpolitiken förs över från Riksbanken till Europeiska centralbanken, ECB, i Frankfurt. Valutaunionen innebär dessutom att finans- och budgetpolitiken underställs stabilitetspaktens villkor och unionspolitiken. Genom ett deltagande i valutaunionen förlorar Sverige viktiga redskap för att trygga och utveckla en generell välfärdsmodell där full sysselsättning och en ekologiskt uthållig utveckling prioriteras.

Därför är det, enligt vår mening, olyckligt att den röstsedel som ja-partierna beslutat använda i folkomröstningen bara ställer frågan om man vill införa euron eller ej. Röstsedeln bör i stället innehålla en neutral text där det bl.a. tydligt framgår att det är frågan om Sverige skall gå med i en valutaunion som är den viktiga. Vi anser därför att frågan i 1 § lagen om folkomröstning om införande av euron bör ändras till följande lydelse: ”Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU och ersätta kronan med euro som valuta?”

Vi föreslår att riksdagen beslutar att genomföra den av oss föreslagna förändringen av frågan i 1 § lagen om folkomröstning om införande av euron. Därmed tillstyrker vi delvis motionerna Fi6 (v) och Fi7 (mp) yrkande 2. Vi

tillstyrker propositionens förslag i övrigt med undantag för att punkten 2 i lagens övergångsbestämmelser bör utgå. Motion Fi7 (mp) yrkande 1 avstyrks.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Lag om folkomröstning om införande av euron, punkt 1 – (c)

av Lena Ek (c).

I samband med överläggningarna med riksdagens partier framförde Centerpartiet som sin mening att röstsedeln i folkomröstningen borde få en annan lydelse än den nu föreslagna. Det hade varit klargörande med en formulering som talade om vad ett medlemskap i EMU:s tredje steg innebär, nämligen att kronan byts mot euron och att beslutanderätten över räntepolitiken flyttas från Riksbanken till Europeiska centralbanken.

När det gäller kretsen röstberättigade i den kommande folkomröstningen var det Centerpartiets mening att den borde vidgas ytterligare. Det är bra att röstberättigade vid de kommunala valen får rösträtt i omröstningen, men ännu bättre vore om även de som uppnått 16 års ålder på valdagen givits rösträtt. Detta hade krävt att den kompletterande bestämmelse som nu ingår i den föreslagna lagen också innehållit en utvidgning av kretsen röstberättigade.

Centerpartiet har konstaterat att det finns en tydlig majoritet för regeringens förslag på båda de punkter vi här berört. I stället för att nu ta strid om formuleringarna och kretsen röstberättigade väljer vi att fokusera på den kommande folkomröstningen. Av det skälet framför jag inget eget yrkande i detta ärende.

2. Lag om folkomröstning om införande av euron, punkt 1, såvitt avser tidpunkt för folkomröstningen – (mp)

av Mikael Johansson (mp).

För att det ska vara möjligt att utvärdera vilka effekter och konsekvenser EMU får på den svenska ekonomin och det svenska samhället bör unionen ha varit i kraft under minst en hel konjunkturcykel.

Eftersom EMU ännu inte varit i kraft under så lång tid anser jag att man bör avvakta med folkomröstningen. Ett mer lämpligt tillfälle för en folkomröstning är, enligt min mening, i samband med nästa riksdagsval, den tredje söndagen i september 2006. I den uppkomna situationen, med en bred majoritet för folkomröstning redan 2003, väljer jag dock att inte framföra något eget yrkande i denna fråga.

3. Ändrade och nya anslag för budgetåret 2003, såvitt avser kampanjmedel, punkt 4 – (mp)

av Mikael Johansson (mp).

Jag vill erinra om att i folkomröstningen om EU-medlemskapet 1994 hade dåvarande ja-sidan betydligt mycket mer resurser till sitt förfogande än nej-sidan. Miljöpartiet utgick därför från att de båda alternativen skulle få lika stora resurser till sina kampanjer i den kommande folkomröstningen. Så blir det uppenbarligen inte.

Statens resurser borde fördelas lika mellan de båda sidorna, och det gäller både det som går till partierna och det som går till kampanjorganisationerna. Det är viktigt att staten satsar rejält med resurser. Annars finns risken att näringslivspengar kommer att dominera hela kampanjen och att båda sidornas argument inte kommer fram.

Miljöpartiet anser att kampanjmedlen ska fördelas lika mellan de båda sidorna oavsett storlek, och jag är inte nöjd med resultatet av partiöverläggningarna. Jag kan dock konstatera att det finns en bred majoritet för den av regeringen föreslagna fördelningen, och jag avstår därför från att reservera mig på denna punkt.

4. Kommunernas kostnader för folkomröstningen, punkt 5 – (v och c)

av Siv Holma (v) och Lena Ek (c)

I mars 1996 gjordes en överenskommelse mellan Finansdepartementet och Kommun- och Landstingsförbunden där finansieringsprincipen formulerades klart och tydligt. Staten skulle i fortsättningen ekonomiskt reglera nya och ändrade regler som påverkar det kommunala skatteunderlaget och det kommunala utgiftstrycket. Uppgårelsen bör beaktas i den process som föregår den nu aktuella folkomröstningen. Om folkomröstningen ökar utgiftstrycket i kommunerna förutsätter vi att staten reglerar detta ekonomiskt i enlighet med finansieringsprincipen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:46 föreslår regeringen

dels

1. att riksdagen antar regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron,

dels

2. att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden för 2003 enligt följande

Tusental kronor				
	Utgiftsområde	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av ram	Ny ramnivå
1	Rikets styrelse	7 349 618	325 000	7 674 618
15	Studiestöd	21 599 680	-340 000	21 259 680
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 357 903	15 000	8 372 903

dels att riksdagen anvisar ändrade och nya anslag för 2003 enligt följande

3. inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor				
	Anslag	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av anslag	Ny anslagsnivå
46:6	Folkomröstning om införande av euron, obetecknat anslag		200 000	200 000
90:3	Riksdagens förvaltningskostnader, ramanslag	509 398	5 000	514 398
90:8	Kampanjkostnader m.m. för folkomröstning om införande av euron, obetecknat anslag	0	120 000	120 000

4. inom utgiftsområde 15 Studiestöd

Tusental kronor			
Anslag	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av anslag	Ny anslagsnivå
25:3 Studiemedelsröntor m.m., ram- anslag	5 585 224	-340 000	5 245 224

5. inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor			
Anslag	Belopp enligt statsbudget 2003	Förändring av anslag	Ny anslagsnivå
25:4 Folkbildningsinsatser för folk- omröstning om införande av euron, obetecknat anslag	0	15 000	15 000

Följdmotioner

2002/03:Fi5 av Siv Holma (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beakta finansieringsprincipen i processen inför folkomröstningen om införande av euron.

2002/03:Fi6 av Mats Einarsson m.fl. (v):

Riksdagen beslutar, med ändring av lagförslaget i regeringens proposition, att lagen om folkomröstning om införande av euron, 1 § tredje stycket, skall lyda: "Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU?"

2002/03:Fi7 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen beslutar om ändring av förslag till lag om folkomröstning om införande av euron så att första meningen i 1 § ändras till: "Den tredje söndagen i september 2006 skall folkomröstning hållas i hela landet om införande av euro."
2. Riksdagen beslutar om ändring av förslag till lag om folkomröstning om införande av euron så att frågan i 1 § ändras till "Omröstningen gäller ja eller nej till följande fråga: 'Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU och ersätta kronan med euro som valuta?'".
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kampanjmedlen skall fördelas lika mellan ja- och nej-sidan.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om folkomröstning om införande av euron

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den 14 september 2003 skall folkomröstning hållas i hela landet om införande av euron.

Omröstningen gäller ja eller nej till följande fråga:

”Anser du att Sverige skall införa euron som valuta?”

2 § För folkomröstningen gäller folkomröstningslagen (1979:369) och de föreskrifter som finns i 3–7 §§.

3 § Rösträtt vid folkomröstningen har också

1. medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater samt medborgare i Island eller Norge som fyller 18 år senast på dagen för folkomröstningen och som är folkbokförda i Sverige,

2. andra utlänningar som fyller 18 år senast på dagen för folkomröstningen och som har varit folkbokförda i Sverige tre år i följd före den dagen.

4 § På röstsedlarna skall finnas

1. rubriken ”Folkomröstning”,

2. den i 1 § angivna frågan,

3. något av svarsalternativen ”Ja” eller ”Nej”.

På de blanka röstsedlarna skall dock förutom rubriken endast finnas orden ”Blank röstsedel”.

5 § De partier som är representerade i riksdagen och sådana kampanjorganisationer som verkar för något av svarsalternativen ja eller nej och som får statsbidrag för sin verksamhet får hos den centrala valmyndigheten beställa önskat antal röstsedlar. Staten svarar för kostnaderna för röstsedlarna, dock högst till ett antal som för varje beställare motsvarar två gånger antalet röstberättigade i landet. Varje parti och organisation får dessutom på begäran kostnadsfritt röstkuvert, ytterkuvert för budröst och kuvert för brevröstning i den utsträckning som den centrala valmyndigheten anser att det behövs.

6 § De lantbrevbärare som tar hand om ytterkuvert för budröst skall ha med sig röstsedlar för de två svarsalternativen och blanka röstsedlar.

7 § Den centrala valmyndigheten bestämmer den sista dag då beställning av röstsedlar skall ha gjorts för att leverans skall kunna ske 30 dagar före dagen för omröstningen. I övrigt tillämpas bestämmelserna i 6 kap. 15 § vallagen (1997:157).

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.
2. Lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall upphörde att gälla vid utgången av år 2002. Lagen i den lydelse den då hade skall trots detta tillämpas vid folkomröstningen.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Utskottet har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om brevröstning i vissa fall

Härigenom föreskrivs följande.

Vem får brevrösta?

1 § Vid ordinarie val eller omval till riksdagen, ordinarie val till landstings- och kommunfullmäktige samt vid extra val till riksdagen, val till Europaparlamentet och folkomröstning får väljare som vistas utomlands eller ombord på ett fartyg i utrikes fart brevrösta enligt bestämmelserna i denna lag.

Vid brevröstning skall bestämmelserna i vallagen (1997:157) tillämpas om inte annat följer av denna lag.

Hur brevröstning går till

2 § Den som vill brevrösta skall

- för varje slag av val själv lägga in en valsedel i ett valkuvert,
- i närvaro av två vittnen lägga de valkuvert som gjorts i ordning i ett ytterkuvert för brevröst,
- klistra igen ytterkuvertet,
- försäkra på heder och samvete att valkuvert och ytterkuvert gjorts i ordning på detta sätt och att de gjorts i ordning utomlands respektive ombord på ett fartyg i utrikes fart,
- skriva sitt namn och sitt personnummer på ytterkuvertet för brevröst, och
- intyga att valkuvert inte gjorts i ordning tidigare än vad som sägs i 6 §.

3 § När ytterkuvertet för brevröst gjorts i ordning på det sätt som sägs i 2 § skall vittnena på ytterkuvertet

- skriftligen intyga att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt, och
- skriva sina adresser.

4 § Ett vittne skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn eller makens barn får inte vara vittne. Detsamma gäller sambo eller sambons barn.

Hur brevrösten skall skickas

5 § När ytterkuvertet gjorts i ordning på det sätt som sägs i 2 och 3 §§ skall väljaren

- lägga ytterkuvertet i ett omslagskuvert för brevröst,
- lägga i antingen röstkort eller förtryckt adresskort eller om väljaren inte har tillgång till någotdera ett adresskort som väljaren själv skrivit personnummer och namn på,
- klistra igen detta kuvert,
- skriva sitt namn och sitt personnummer på omslagskuvertet, och
- skicka omslagskuvertet med postbefordran till den centrala valmyndigheten.

När brevrösten får göras i ordning

6 § Vid ordinarie val eller omval till riksdagen, ordinarie val till landstings- och kommunfullmäktige samt vid extra val till riksdagen, val till Europaparlamentet och folkomröstning får ett ytterkuvert för brevröst från utlandet eller från ett fartyg göras i ordning tidigast 30 dagar före valdagen.

7 § Omslagskuvert för brevröst skall vara den centrala valmyndigheten till handa senast dagen efter valdagen.

8 § Den centrala valmyndigheten skall allt eftersom omslagskuverten kommer från utlandet eller från ett fartyg i utrikes fart fortlöpande anteckna hur många omslagskuvert som kommer in till myndigheten och därefter skicka kuverten till valnämnden i den kommun där väljaren finns i röstlängden.

Vad valnämnden skall göra med omslagskuverten

9 § När det kommer ett omslagskuvert för brevröst från den centrala valmyndigheten till valnämnden skall nämnden anteckna detta i ett protokoll.

Valnämnden skall förvara omslagskuverten på ett säkert sätt fram till valnämndens sammanträde för preliminär rösträkning enligt 17 kap. vallagen (1997:157).

10 § Valnämnden skall granska omslagskuverten och deras innehåll vid valnämndens sammanträde för preliminär rösträkning enligt 17 kap. vallagen (1997:157).

Efter att valnämnden gjort det som sägs i 17 kap. 3–7 §§ vallagen skall nämnden granska omslagskuverten för brevröst. Vid denna granskning skall

nämnden göra följande.

1. Räkna antalet omslagskuvert och anteckna i protokollet.
2. Granska omslagskuverten. Vid denna granskning skall valnämnden kontrollera att omslagskuvert
 - inte har blivit öppnat efter att det klistrats igen,
 - har skickats med post från utlandet eller från ett fartyg i utrikes fart, och
 - inte har inkommit till den centrala valmyndigheten senare än dagen efter valdagen.
3. Öppna de omslagskuvert som uppfyller kraven under 2, ta ut ytterkuvertet och kontrollera att väljarna
 - har rösträtt i kommunen,
 - inte har röstat i vallokalen under valdagen,
 - inte har lämnat ett fönsterkuvert som sägs i 8 kap. 3 § tredje stycket valla-gen, och
 - inte har lämnat fler än ett ytterkuvert för brevröst.

11 § Uppfylls kraven som ställs i 10 § skall valnämnden fortsätta att granska ytterkuvert och kontrollera att det är igenklistrat.

Om ytterkuvertet är igenklistrat skall valnämnden vid sin fortsatta granskning kontrollera att väljaren

- på ytterkuvertet skriftligen försäkrat på heder och samvete att väljaren själv gjort i ordning valkuvert och lagt det i ytterkuvertet i närvaro av två vittnen och att kuverten gjorts i ordning i utlandet respektive ombord på ett fartyg i utrikes fart,
- skrivit sitt namn och sitt personnummer på kuvertet, och
- intygat att valkuvert inte gjorts i ordning tidigare än vad som sägs i 6 §.

Valnämnden skall också kontrollera att två vittnen på ytterkuvertet skriftligen intygat att

- väljaren själv lagt valkuvert i ytterkuvertet och klistrat igen det,
- väljaren själv har skrivit under en försäkran på ytterkuvertet,
- ytterkuvertet gjorts i ordning i utlandet respektive ombord på ett fartyg i utrikes fart, och
- ytterkuvertet inte gjorts i ordning tidigare än vad som sägs i 6 §.

12 § Uppfylls kraven i 11 § skall valnämnden öppna ytterkuvertet och kontrollera att

- det innehåller valkuvert,
- väljaren bara gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,

- det inte finns någon obehörig märkning på något valkuvert, och
- varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

13 § Vid granskningen enligt 10–12 §§ skall valnämnden

- lägga de valkuvert som uppfyllt kraven i 10–12 §§ i valurnan för den valkrets och för det val som valsedeln gäller,
- markera i röstlängden för det val som valsedeln gäller att väljaren röstat,
- lägga de omslagskuvert som inte uppfyllt kraven i 10 § andra stycket 2 i ett särskilt omslag,
- lägga tillbaka ytterkuvert eller valkuvert som inte uppfyllt kraven i 10 § andra stycket 3 och i 11 och 12 §§ i sina omslagskuvert efter att valkuvert lagts tillbaka i sitt ytterkuvert och lägga omslagskuverten i ett särskilt omslag,
- anteckna valkretsens och kommunens namn och hur många omslagskuvert omslaget innehåller på varje särskilt omslag, och
- försegla det särskilda omslaget.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003 och gäller till utgången av år 2003.

BILAGA 4

Konstitutionsutskottets yttrande
2002/03:KU2y

Folkomröstning om införande av euron

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 6 februari 2003 beslutat att bereda konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2002/03:46 Folkomröstning om införande av euron jämte motioner. Tre motioner har väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås en lag om folkomröstning om införande av euron samt ändrade ramar, nya och ändrade anslag för 2003.

Konstitutionsutskottets yttrande avser främst frågan om rösträtt och lagen om brevröstning i vissa fall samt motionerna 2002/03:Fi6 och 2002/03:Fi7 yrkande 2.

Två avvikande meningar samt ett särskilt yttrande har avlämnats.

Utskottet

Propositionen

Regeringen föreslår dels att riksdagen antar regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron, dels att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden för 2003 och anvisar ändrade och nya anslag för 2003.

Folkomröstning om införande av euron

Företrädare för riksdagspartierna har vid överläggningar den 28 november och den 17 december 2002 enats om att en rådgivande folkomröstning om införande av euron i Sverige skall äga rum den 14 september 2003. Resultatet av partiöverläggningarna är vidare bl.a. följande. Alla som har rösträtt i riksdags- eller kommunalvalen skall kunna delta i folkomröstningen. Röstsedeln skall ha följande innehåll: "Folkomröstning Anser du att Sverige skall införa euron som valuta?"

Regeringen uppdrog den 16 januari 2003 åt Valmyndigheten att vidta de förberedande åtgärder som behövs för genomförandet av folkomröstningen (dnr Ju2003/504).

Allmänna bestämmelser om folkomröstning

Enligt 8 kap. 4 § regeringsformen meddelas föreskrifter om rådgivande folkomröstning i hela riket och om förfarandet vid folkomröstning i grundlagsfråga genom lag. Sådana föreskrifter finns i folkomröstningslagen (1979:369). Lagen innehåller alla de regler som har bedömts erforderliga för att hålla en folkomröstning i en grundlagsfråga. Däremot innehåller den inte alla föreskrifter som behövs för en rådgivande folkomröstning. Bland annat skall enligt 18 § tidpunkten för omröstningen och den fråga som skall ställas till folket anges i en särskild lag. Vidare kan i den särskilda lagen meddelas bestämmelser som avviker från eller kompletterar folkomröstningslagens föreskrifter, t.ex. bestämmelser om röstsedlarnas utformning och tillhandahållandet av röstsedlar.

Ett exempel på en sådan särskild lag som avses i 18 § folkomröstningslagen är lagen (1994:1064) om folkomröstning om EU-medlemskap (prop. 1993/94:245, bet. 1993/94:KU50, rskr. 1993/94:430).

Folkomröstningslagen hänvisar i stor utsträckning till bestämmelser i valagen (1997:157). Därutöver finns det i folkomröstningslagen föreskrifter som på olika punkter avviker från eller kompletterar vallagens bestämmelser.

Rösträtt vid folkomröstning tillkommer enligt folkomröstningslagen den som är röstberättigad vid val till riksdagen. Vilka personer som därmed avses framgår av 3 kap. 2 § regeringsformen. Där anges att rösträtten tillkommer svensk medborgare som är eller någon gång har varit bosatt i riket. Den som inte har uppnått 18 års ålder senast på valdagen har inte rösträtt.

Frågan om en person har rösträtt i en folkomröstning avgörs på grundval av en före omröstningen upprättad röstlängd.

Bara sådana röstsedlar som tillhandahålls av den centrala valmyndigheten får användas vid en folkomröstning. För varje förslag som är föremål för omröstning skall det framställas röstsedlar som är försedda med en tryckt meningsyttring. Dessutom skall det finnas blanka röstsedlar. Röstsedlarna för en omröstning skall vara lika till storlek, färg och material. Staten svarar för kostnaderna för framställningen av det antal röstsedlar som behövs. Som kuvert vid en folkomröstning används samma slag av kuvert som vid ett val.

Röstning sker på dagen för folkomröstningen i omröstningslokalen för det omröstningsdistrikt där den röstande är upptagen i röstlängd. Röstning får också ske på postkontor och på särskilt röstmottagningsställe inom landet samt hos svensk utlandsmyndighet.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att folkomröstningen skall hållas den 14 september 2003. Svarsalternativen vid omröstningen skall vara ja eller nej till frågan om Sverige skall införa euron som valuta. Rösträtten skall omfatta både svenska

medborgare som har rösträtt i val till riksdagen och utlänningar som har rösträtt i de kommunala valen.

Beslut om att anordna en rådgivande folkomröstning skall enligt regeringsformen fattas av riksdagen genom lag. I lagen skall anges bl.a. tidpunkten för folkomröstningen och den fråga som skall ställas.

Regeringen gör i propositionen följande bedömning när det gäller formuleringen av den fråga som skall ställas till folket.

Riksdagen godkände hösten 1997 regeringens förslag i proposition 1997/98:25 att Sverige inte skulle införa euron då den tredje etappen av EMU inleddes. Vad saken nu gäller är således om denna ståndpunkt skall ändras. Den fråga som ställs till folket bör därför avse införandet av euron i Sverige.

Resultatet av partiöverläggningarna är att svarsalternativen skall vara ja eller nej. Förutom möjligheten att rösta blankt skall något tredje alternativ således inte finnas. Det är, enligt regeringen, naturligt att det såväl bland förespråkarna för ett införande av euron som bland motståndarna finns skiftande motiv bakom ställningstagandet. Det finns inte anledning att utforma röstsedlarna på ett sådant sätt att de anger varför väljaren säger ja eller nej. Varje väljare kommer att ha gjort sin egen värdering av för- och nackdelar med att införa euron och skall ges tillfälle till en viljeyttring. Man bör däremot inte avkräva väljaren en röstförklaring. Röstsedlarna bör förutom rubriken "Folkomröstning" därför endast innehålla den fråga riksdagen beslutar ställa till folket. På de blanka röstsedlarna bör, förutom rubriken, finnas orden "Blank röstsedel".

Eftersom resultatet av partiöverläggningarna är att rösträtten vid folkomröstningen skall omfatta även dem som har rösträtt vid de kommunala valen och eftersom rösträtt vid en folkomröstning enligt folkomröstningslagen tillkommer endast svenska medborgare som har rösträtt i riksdagsvalet, behöver en kompletterande bestämmelse tas in i den nu föreslagna lagen. En föreskrift av motsvarande slag fanns i 3 § lagen (1980:7) om folkomröstning i kärnkraftsfrågan (prop. 1979/80:75, bet. 1979/80:NU26, rskr. 1979/80:141). Den bestämmelse som nu föreslås har sin motsvarighet i 1 kap. 3 § vallagen.

Röstsedlar skall finnas tillgängliga bl.a. i röstningslokalerna och hos kampanjorganisationerna. Riksdagspartierna och de kampanjorganisationer som verkar för något av svarsalternativen och som erhåller statsbidrag för sin verksamhet skall, enligt regeringens förslag, ha rätt att efter beställning erhålla röstsedlar för det förslag de verkar för och till det antal som önskas. Valmyndigheten skall kunna föreskriva att en sådan beställning måste göras inom en viss tid före dagen för folkomröstningen.

Enligt 8 § folkomröstningslagen svarar staten för kostnaderna för framställning av det antal röstsedlar som behövs. Varje parti eller kampanjorganisation bör därför ha rätt att utan kostnad beställa röstsedlar för det – eller i förekommande fall de – alternativ de verkar för. De bör därvid gratis erhålla högst så många röstsedlar som motsvarar två gånger antalet röstberättigade i riket. Inget hindrar att partierna och kampanjorganisationerna, eller någon annan, beställer ytterligare röstsedlar mot betalning. I sammanhanget bör

erinras om att endast röstsedlar som tillhandahålls av Valmyndigheten får användas vid folkomröstningen (7 § folkomröstningslagen).

I samband med att riksdagen våren 2002 behandlade regeringens förslag till vissa ändringar i vallagstiftningen (prop. 2001/02:53), beslutade riksdagen att föreskrifterna i den tidsbegränsade lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall skulle utvidgas till att avse alla väljare som vistas utomlands (bet. 2001/02:KU8, rskr. 2001/02:147). Någon ändring av lagens giltighetstid gjordes dock inte. Brevröstningslagen upphörde att gälla vid utgången av år 2002. Det är i avvaktan på en slutlig utformning av systemet med brevröstning enligt regeringens bedömning bäst i överensstämmelse med riksdagens beslut att brevröstningslagen, i sin senaste lydelse, trots detta tillämpas vid folkomröstningen om införande av euron.

Avslutningsvis framhåller regeringen att den förutsätter att kommunerna medverkar till att röstning vid särskilda röstmottagningsställen inom landet, s.k. institutionsröstning, kan ske i en omfattning som motsvarar den som gällde vid 2002 års val.

Nya och ändrade anslag

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Regeringen föreslår att en nytt obetecknat anslag, 46:6 *Folkomröstning om införande av euron*, på 200 000 000 kr anvisas samt att anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* ökas med 5 000 000 kr. Vidare föreslår regeringen att ett nytt obetecknat anslag, 90:8 *Kampanjkostnader m.m. för folkomröstning om införande av euron*, på 120 000 000 kr anvisas.

Motionerna

I motion 2002/03:Fi6 av Mats Einarsson m.fl. (v) föreslås att riksdagen beslutar, med ändring av lagförslaget i regeringens proposition, att 1 § tredje stycket lagen om folkomröstning om införande av euron skall lyda: ”Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU?” Riksdagens partier kunde vid partiöverläggningarna inte nå enighet i den centrala frågan om folkomröstningsfrågans formulering. Att det förslag som regeringen förelägger riksdagen endast stöds av de partier som förordar ett inträde i EMU, medan nejsidan är kritisk, redovisas inte i propositionen. Det är enligt motionärerna viktigt att omröstningsfrågan utformas på ett sådant sätt att den uppfattas som neutral och rättvisande och inte gynnar den ena eller andra sidan. Kritiken mot EMU handlar om mycket mer än namnet på vår valuta. Ett deltagande i EMU innebär inte bara att Sverige byter valuta utan också att vi underordnar oss en penningpolitisk och indirekt finanspolitisk regim som skall stå fri från demokratiska beslut och politisk påverkan.

I motion 2002/03:Fi7 av Ulf Holm m.fl. (mp) föreslås att riksdagen beslutar om ändring av förslaget till lag om folkomröstning om införande av euron

så att frågan i 1 § ändras till "Omröstningen gäller ja eller nej till följande fråga: Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU och ersätta kronan med euro som valuta?" (yrkande 2). Det är enligt motionärerna olyckligt att den röstsedel som skall användas i folkomröstningen bara ställer frågan om man vill införa euron eller ej. Miljöpartiet anser att det skall finnas en neutral text på röstsedlarna där det bl.a. tydligt framgår att det är frågan om Sverige skall gå med i en valutaunion som är det viktiga.

Utskottets ställningstagande

Föreskrifter om rådgivande folkomröstning i hela riket och om förfarandet vid folkomröstning i grundlagsfråga meddelas, enligt 8 kap. 4 § regeringsformen (RF), genom lag.

Av 8 kap. 15 § fjärde stycket RF framgår att rätt att delta i folkomröstning i grundlagsfråga tillkommer envar som är röstberättigad vid val till riksdagen. Någon sådan bestämmelse finns däremot inte i RF för de rådgivande folkomröstningarnas del. Av 5 § folkomröstningslagen (1979:369) framgår emellertid att rösträtt vid folkomröstning tillkommer den som är röstberättigad vid val till riksdagen. Vid 1980 års folkomröstning i kärnkraftsfrågan tillkom, enligt 3 § lagen (1980:7) om folkomröstning i kärnkraftsfrågan, rösträtt också den som inte var svensk medborgare, om han eller hon hade varit kyrkobokförd i riket den 1 november vart och ett av åren 1976, 1977 och 1978 och senast den 23 mars 1980 hade uppnått 18 års ålder. Inför den folkomröstningen hade en överenskommelse träffats mellan riksdagspartierna med utgångspunkt i att invandrarna skulle ha rösträtt vid folkomröstningen. Rösträtt borde därför, enligt propositionen, föreligga i den omfattning som framgick av överenskommelsen (prop. 1979/80:75 s. 14 och 79).

Resultatet av partiöverläggningarna inför folkomröstningen om införande av euron var bl.a. att alla som har rösträtt i riksdags- eller kommunalvalen skall kunna delta i folkomröstningen. I grundlag finns inga regler om rösträtt i rådgivande folkomröstningar. Det finns inte något konstitutionellt eller formellt hinder mot att utsträcka rösträtten vid en viss rådgivande folkomröstning också till den som inte är svensk medborgare men som har rösträtt vid kommunala val. Utskottet vill inte frångå den mellan riksdagspartierna träffade överenskommelsen om vilka som skall ha rösträtt vid folkomröstningen. Utskottet tillstyrker därför 3 § i den föreslagna lagen om folkomröstning om införande av euron.

Lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall gällde till utgången av år 2002. Regeringen föreslår i övergångsbestämmelse 2 till den föreslagna lagen om folkomröstning om införande av euron att *lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall upphörde att gälla vid utgången av år 2002. Lagen i den lydelse den då hade skall trots detta tillämpas vid folkomröstningen.*

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om folkomröstning om införande av euron, dock med den ändringen att punkten 2 i övergångsbestäm-

melserna bör utgå samt föreslår i stället att riksdagen antar utskottets i *bilaga 1* intagna förslag till lag om brevröstning i vissa fall. Lagen bör träda i kraft vid samma tidpunkt som den föreslagna lagen om folkomröstning om införande av euron samt gälla till utgången av år 2003. Bestämmelserna i utskottets förslag till lag om brevröstning i vissa fall är likalydande med dem i lagen som upphörde att gälla vid utgången av år 2002.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i övrigt samt avstyrker motionerna 2002/03:Fi6 och 2002/03:Fi7 yrkande 2.

Stockholm den 20 februari 2003

På konstitutionsutskottets vägnar

Gunnar Hökmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Hökmark (m), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s), Gustav Fridolin (mp), Inger Jarl Beck (s) och Christer Adelsbo (s).

Avvikande meningar

1. Folkomröstningsfrågan

Mats Einarsson (v) anför:

Riksdagens partier kunde vid partiöverläggningarna inte nå enighet på den centrala punkten om folkomröstningsfrågans formulering. Att regeringens förslag endast stöds av de partier som förordar ett inträde i EMU redovisas inte i propositionen. Det är viktigt att omröstningsfrågan utformas på ett sådant sätt att den uppfattas som neutral och rättvisande och inte gynnar den ena eller andra sidan. Kritiken mot EMU handlar om mycket mer än namnet på vår valuta. Ett deltagande i EMU innebär inte bara att Sverige byter valuta utan också att vi underordnar oss en penningpolitisk och indirekt finanspolitisk regim som skall stå fri från demokratiska beslut och politisk påverkan. Därför bör riksdagen enligt min mening bifalla motion 2002/03:Fi6 i vilken föreslås att riksdagen beslutar att frågan i 1 § lagen om folkomröstning om införande av euron skall lyda: ”Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU?”

2. Folkomröstningsfrågan

Gustav Fridolin (mp) anför:

Det är olyckligt att den röstsedel som skall användas i folkomröstningen bara ställer frågan om man vill införa euron eller ej. Det bör finnas en neutral text på röstsedlarna där det bl.a. tydligt framgår att det är frågan om Sverige skall gå med i en valutaunion som är det viktiga. Därför bör riksdagen bifalla motion 2002/03:Fi7 yrkande 2 och besluta om en ändring av förslaget till lag om folkomröstning om införande av euron så att frågan i 1 § ändras till ”Omröstningen gäller ja eller nej till följande fråga: Anser du att Sverige skall gå med i valutaunionen EMU och ersätta kronan med euro som valuta?”

Särskilt yttrande

Kerstin Lundgren (c) anför:

I samband med överläggningarna med riksdagens partier framförde Centerpartiet sin mening att frågan på röstsedeln i folkomröstningen borde få en annan lydelse än den nu föreslagna. Enligt vår mening hade det varit klargörande med en formulering som talade om vad ett medlemskap i EMU:s tredje steg innebär, nämligen att kronan byts mot euron och att beslutanderätten över räntepolitiken flyttas från Riksbanken till Europeiska centralbanken.

När det gäller kretsen röstberättigade i den kommande folkomröstningen var det vår mening att den borde vidgas ytterligare. Det är bra att röstberättigade vid de kommunala valen får rösträtt i omröstningen, men ännu bättre vore om även de som uppnått 16 års ålder på valdagen givits rösträtt. Detta hade krävt att den kompletterande bestämmelse som nu ingår i den föreslagna lagen också innehållit en utvidgning av kretsen röstberättigade.

Centerpartiet har konstaterat att det finns en tydlig majoritet för regeringens förslag på båda de punkter jag här berört. I stället för att nu ta strid om formuleringarna och kretsen röstberättigade väljer jag att fokusera på den kommande folkomröstningen. Av det skälet framför jag inget eget yrkande i detta ärende.

Bilaga

Utskottets lagförslag

Utskottet har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om brevröstning i vissa fall

Härigenom föreskrivs följande.

Vem får brevrösta?

1 § Vid ordinarie val eller omval till riksdagen, ordinarie val till landstings- och kommunfullmäktige samt vid extra val till riksdagen, val till Europaparlamentet och folkomröstning får väljare som vistas utomlands eller ombord på ett fartyg i utrikes fart brevrösta enligt bestämmelserna i denna lag.

Vid brevröstning skall bestämmelserna i vallagen (1997:157) tillämpas om inte annat följer av denna lag.

Hur brevröstning går till

2 § Den som vill brevrösta skall

- för varje slag av val själv lägga in en valsedel i ett valkuvert,
- i närvaro av två vittnen lägga de valkuvert som gjorts i ordning i ett ytterkuvert för brevröst,
- klistra igen ytterkuvertet,
- försäkra på heder och samvete att valkuvert och ytterkuvert gjorts i ordning på detta sätt och att de gjorts i ordning utomlands respektive ombord på ett fartyg i utrikes fart,
- skriva sitt namn och sitt personnummer på ytterkuvertet för brevröst, och
- intyga att valkuvert inte gjorts i ordning tidigare än vad som sägs i 6 §.

3 § När ytterkuvertet för brevröst gjorts i ordning på det sätt som sägs i 2 § skall vittnena på ytterkuvertet

- skriftligen intyga att väljaren själv har skrivit under försäkran och att de inte känner till något som gör att innehållet i försäkran inte är riktigt, och
- skriva sina adresser.

4 § Ett vittne skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn eller makens barn får inte vara vittne. Detsamma gäller sambo eller sambons barn.

Hur brevrösten skall skickas

5 § När ytterkuvertet gjorts i ordning på det sätt som sägs i 2 och 3 §§ skall väljaren

- lägga ytterkuvertet i ett omslagskuvert för brevröst,
- lägga i antingen röstkort eller förtryckt adresskort eller om väljaren inte har tillgång till någotdera ett adresskort som väljaren själv skrivit personnummer och namn på,
- klistra igen detta kuvert,
- skriva sitt namn och sitt personnummer på omslagskuvertet, och
- skicka omslagskuvertet med postbefordran till den centrala valmyndigheten.

När brevrösten får göras i ordning

6 § Vid ordinarie val eller omval till riksdagen, ordinarie val till landstings- och kommunfullmäktige samt vid extra val till riksdagen, val till Europaparlamentet och folkomröstning får ett ytterkuvert för brevröst från utlandet eller från ett fartyg göras i ordning tidigast 30 dagar före valdagen.

7 § Omslagskuvert för brevröst skall vara den centrala valmyndigheten till handa senast dagen efter valdagen.

8 § Den centrala valmyndigheten skall allt eftersom omslagskuverten kommer från utlandet eller från ett fartyg i utrikes fart fortlöpande anteckna hur många omslagskuvert som kommer in till myndigheten och därefter skicka kuverten till valnämnden i den kommun där väljaren finns i röstlängden.

Vad valnämnden skall göra med omslagskuverten

9 § När det kommer ett omslagskuvert för brevröst från den centrala valmyndigheten till valnämnden skall nämnden anteckna detta i ett protokoll.

Valnämnden skall förvara omslagskuverten på ett säkert sätt fram till valnämndens sammanträde för preliminär rösträkning enligt 17 kap. vallagen (1997:157).

10 § Valnämnden skall granska omslagskuverten och deras innehåll vid valnämndens sammanträde för preliminär rösträkning enligt 17 kap. vallagen (1997:157).

Efter att valnämnden gjort det som sägs i 17 kap. 3–7 §§ vallagen skall nämnden granska omslagskuverten för brevröst. Vid denna granskning skall nämnden göra följande.

1. Räkna antalet omslagskuvert och anteckna i protokollet.

2. Granska omslagskuverten. Vid denna granskning skall valnämnden kontrollera att omslagskuvert

- inte har blivit öppnat efter att det klistrats igen,
- har skickats med post från utlandet eller från ett fartyg i utrikes fart, och
- inte har inkommit till den centrala valmyndigheten senare än dagen efter valdagen.

3. Öppna de omslagskuvert som uppfyller kraven under 2, ta ut ytterkuvertet och kontrollera att väljarna

- har rösträtt i kommunen,
- inte har röstat i vallokalen under valdagen,
- inte har lämnat ett fönsterkuvert som sägs i 8 kap. 3 § tredje stycket vallagen, och
- inte har lämnat fler än ett ytterkuvert för brevröst.

11 § Uppfylls kraven som ställs i 10 § skall valnämnden fortsätta att granska ytterkuvertet och kontrollera att det är igenklistrat.

Om ytterkuvertet är igenklistrat skall valnämnden vid sin fortsatta granskning kontrollera att väljaren

- på ytterkuvertet skriftligen försäkrat på heder och samvete att väljaren själv gjort i ordning valkuvert och lagt det i ytterkuvertet i närvaro av två vittnen och att kuverten gjorts i ordning i utlandet respektive ombord på ett fartyg i utrikes fart,
- skrivit sitt namn och sitt personnummer på kuvertet, och
- intygat att valkuvert inte gjorts i ordning tidigare än vad som sägs i 6 §.

Valnämnden skall också kontrollera att två vittnen på ytterkuvertet skriftligen intygat att

- väljaren själv lagt valkuvert i ytterkuvertet och klistrat igen det,
- väljaren själv har skrivit under en försäkran på ytterkuvertet,
- ytterkuvertet gjorts i ordning i utlandet respektive ombord på ett fartyg i utrikes fart, och
- ytterkuvertet inte gjorts i ordning tidigare än vad som sägs i 6 §.

12 § Uppfylls kraven i 11 § skall valnämnden öppna ytterkuvertet och kontrollera att

- det innehåller valkuvert,
- väljaren bara gjort i ordning ett valkuvert för varje slag av val,
- det inte finns någon obehörig märkning på något valkuvert, och
- varje valkuvert uppenbart innehåller en valsedel.

13 § Vid granskningen enligt 10–12 §§ skall valnämnden

- lägga de valkuvert som uppfyllt kraven i 10–12 §§ i valurnan för den valkrets och för det val som valsedeln gäller,
- markera i röstlängden för det val som valsedeln gäller att väljaren röstat,
- lägga de omslagskuvert som inte uppfyllt kraven i 10 § andra stycket 2 i ett särskilt omslag,
- lägga tillbaka ytterkuvert eller valkuvert som inte uppfyllt kraven i 10 § andra stycket 3 och i 11 och 12 §§ i sina omslagskuvert efter att valkuvert lagts tillbaka i sitt ytterkuvert och lägga omslagskuverten i ett särskilt omslag,
- anteckna valkretsens och kommunens namn och hur många omslagskuvert omslaget innehåller på varje särskilt omslag, och
- försegla det särskilda omslaget.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003 och gäller till utgången av år 2003.